

Andorra, país d'automobilisme de muntanya

- El país va tenir proves puntuables per al Campionat d'Europa
- L'especial orografia andorrana la fa ideal per aquesta especialitat
- Després de la cancel·lació d'enguany, la Pujada a Arinsal tornarà el 2021
- La prova de 2021 puntuarà per al Campionat de França de Muntanya-2a Divisió

La cancel·lació ja fa unes setmanes de la que hauria estat la tercera edició de la Pujada a Arinsal, principalment per la incertesa al voltant dels campionats automobilístics de muntanya de França per als quals la cursa puntuava, deixa aquesta temporada sense proves d'aquesta especialitat al país. La cursa estava previst fer-la el proper cap de setmana, 13 i 14 de juny de 2020, però s'ha posposat fins al 2021.

Si bé a Andorra la pandèmia de la Covid-19 ja està superada, no passa el mateix a França, la qual cosa, tenint en compte que el gruix de participants prové d'aquell país, no fa viable la celebració de la cursa i menys quan les competicions de muntanya a l'estat francès encara no han començat aquesta temporada. Per això és bo recordar que tot i l'absència de la cursa d'Arinsal, tornarà amb força el 2021.

Les curses de muntanya, genuïnament andorranes

Després que el 2009 es disputés la darrera cursa andorrana de velocitat pura en muntanya, al Coll d'Ordino, ACA Esport, divisió esportiva de l'Automòbil Club d'Andorra, es va proposar fer tornar aquesta especialitat genuïnament andorrana al país, fet que va succeir el 2015 amb la organització de la **Pujada Ordino-Arcalís**, puntuable per als campionats d'Espanya i de Catalunya, pas previ per entrar a formar part del Campionat de França, fet que va tenir lloc un any més tard, el 2016, i que continua a dia d'avui amb la **Pujada a Arinsal**. Però la tornada de la competició internacional de muntanya a Andorra no és un fet puntual, el principat compta amb una història molt important al darrera, solcada per les diverses edicions que el Campionat d'Europa va visitar el país.

El camí d'Andorra en aquest tipus de competició ha viscut grans pàgines, actualment reeditades. Gairebé totes les carreteres del país han servit en algun moment de la seva història per a cronometrar-hi curses d'automòbils, en ral·lis o en curses de muntanya: **Engolasters, La Massana, La Comella, Erts-Pal, Coll de la Gallina, Prats, Els Cortals d'Encamp, La Rabassa, Anyós-L'Aldosa, Aixovall-Bixessarri, Fontaneda-Coll de Jou, Canillo, Ordino, Coll de la Botella** i, entremig de totes, una cursa emblemàtica que es fon en aquells anys 60 i 70 tant plens de curses a Andorra: la pujada al **Port d'Envalira**, una competició que es feia a primers de gener i de nit, la qual cosa garantia neu en quantitat i tota la màgia de la foscor per veure evolucionar els cotxes en un tram habitual en els ral·lis de l'època, coneguda com **Fra Miquel**.

Sigui com sigui, aquella intensa activitat en l'organització de cronometrades a muntanya (se'n van arribar a fer mitja dotzena per temporada) va tenir un important referent el 12 d'octubre de **1975**, quan es va fer la **I Pujada Internacional d'Andorra**, a la carretera de Pal al Coll de la Botella, gairebé un assaig general del que vindria un any més tard, amb la que seria la primera cursa puntuable per al Campionat d'Europa de l'especialitat. Aquell any 1975, la pujada la va guanyar tot un doble Campió d'Europa, el francès Jimmy Mieusset (March 742-BMW F-2), seguit de Roger Rivoire (Chevron B25-Ford F-2) i d'Eugenio Baturone (Brabham BT40-Ford F-2), primer espanyol. En el quart lloc s'hi va classificar Miquel Brunells (Lola T290-Ford), a qui van seguir els dos primers andorranos: Joan Vinyes Casanovas (Martini Mk12-Seat F-1800) i Joan Aleix (Porsche Carrera RS).

Un any més tard, el 29 d'agost de **1976** es va disputar la **II Pujada Internacional d'Andorra-Coll de la Botella**, ja puntuable per al Campionat d'Europa. La competició va ser dominada per la gran figura europea del moment, l'italià Mauro Nesti (Lola T294-BMW), després d'un cap de setmana de pluges que van fer molt difícil la cursa. El Campió d'Europa va superar en el podi a Marc Montmayeur y Pierre Maublanc, tots dos amb March 762-BMW F-2. Els sis primers llocs van ser ocupats pels millors especialistes europeus quedant 7è el primer espanyol, novament Eugenio Baturone (Brabham BT40-Ford F-2), mentre que el primer andorrà (10è absolut) va ser Antoni Puigdemívol (Lola T294-Chrysler Roc).

Gerard de la Casa (Subaru Impreza WRC), Arinsal 2019

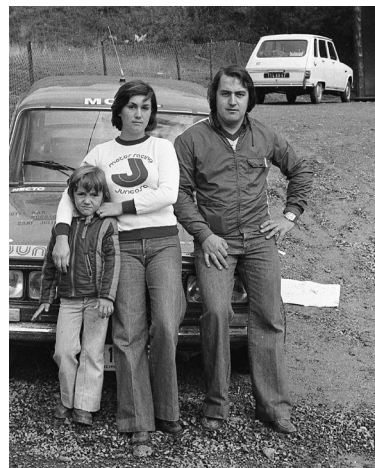
El 1977 l'europèu de muntanya va venir a Andorra acompanyat altra vegada d'una gran i qualificada inscripció i també d'una intensa pluja. A la **III Pujada Internacional d'Andorra-Coll de la Botella**, que es va córrer el 31 de juliol, aconseguia la segona victòria consecutiva Mauro Nesti (Lola T296-BMW), just per davant d'Eugenio Baturone (Brabham BT40-Ford F-2) i Marc Montmayeur (March 762-BMW F-2). L'alemany Rolf Göring (Porsche Carrera RSR) era quart i primer entre els no monoplaques, essent Carles Santacreu (Porsche Carrera RS) el millor pilot de casa tot i que en el lloc 17è.

Van ser tres anys intensos, amb un espectacle d'allò més vistós i amb pilots i màquines de primer nivell, però el campionat europeu de curses de muntanya hauria d'esperar més de quinze anys per tornar a ser vist al principat. Va ser el 30 de maig de **1993** que el màxim espectacle de les curses de muntanya tornaria amb la **III Pujada Internacional Valls d'Andorra-Canillo** (es va canviar de lloc i, també, es van tornar a numerar les edicions). Una nova generació de pilots va acudir a la gran cita i amb un nombre tant elevat en quantitat (més de 100 participants) com en qualitat (gairebé 25 barquetes i monoplaques). El basc Andrés Vilariño (Lola T298-BMW), en aquell moment campió europeu en títol, va aconseguir una gran victòria, amb el francès Bernard Chambérod (Toj SC206-BMW) segon i l'alemany Horst Fendrich (Martini Mk69-BMW F-2), tercer. Quart, a poc més de mig segon del podi, l'andorrà Joan Vinyes Dabad (Osella PA9-BMW).

La IV Pujada Internacional Valls d'Andorra-Canillo del Campionat d'Europa es va fer el 5 de juny de 1994 i va guanyar l'alemany Horst Fendrich (Martini Mk69-BMW F-2), seguit del navarrès (nascut a Mèxic) Pantxo Egozkue (Osella PA9-BMW), que a final d'any es proclamaria Campió d'Europa (darrer pilot espanyol a aconseguir-ho) i d'Espanya, i en tercer lloc el primer local, Joan Vinyes Dabad (Osella PA9-BMW). Després d'aquest any tornarien a desaparèixer les grans curses de muntanya del principat, però no l'activitat competitiva, encara que amb proves de puntuabilitat catalana i andorrana que tot i això van reunir esplèndides inscripcions.

Els Vinyes-Dabad, una família que ha marcat història en la competició. A l'esquerra Joan Vinyes Casanovas (Martini Mk12 F1800) i a la dreta Joan Vinyes Dabad (Osella PA9-BMW). A la fotografia del centre, pare i fill amb la mare, Nati Dabad, l'any 1976 a la Pujada Internacional d'Andorra-Coll de la Botella

Tots els grans pilots andorrans han destacat en les curses de muntanya, en especial la família Joan Vinyes (pare i fill), pilots que van aconseguir arreu importants resultats en aquesta especialitat, però també Gerard de la Casa, Antoni Puigdemívol, els germans Ramon i Josep March, Nati Dabad, Carles Santacreu, Claude Darné, Isidre Garriga, Joan Aleix, Joan Montes, Bonaventura Riberaygua i els seus fills Turi i Toni, Carles Puig i un llarg etcètera, entre els que també es poden mencionar cognoms importants com Arajol, Micó, Cerqueda, Casal, Mas, Recasens, etc.

Ordino-Arcalis, Arinsal

Amb la disputa el 2015 de la primera edició de la Pujada Ordino-Arcalís, la muntanya va tornar a Andorra amb puntuabilitat per als Campionats d'Espanya i de Catalunya de l'especialitat, iniciant-se la tercera gran època de la muntanya al país i amb els millors pilots i màquines d'Espanya, Catalunya i Andorra. L'objectiu però era la puntuabilitat pel Campionat de França, cosa que es va aconseguir un any més tard, el 2016, juntament amb la dels anteriors campionats.

Joan Aleix (Porsche Carrera RS)

Tot això fa que els ràpids i ben proveïts pilots francesos siguin des d'aquell any els grans dominadors de la cursa andorrana, que des de **2018** ha tingut com a marc la **Pujada a Arinsal**.

En aquests cinc anys de muntanya de nova generació, les tres curses d'Ordino-Arcalís han estat guanyades en la classificació absoluta per Javier Villa (BRC B-49/2015), David Guillaumard (Dallara F309-Mercedes/2016) i Dimitri Pereira (Norma M20F/2017). Les dues pujades a Arinsal disputades fins aquest any, les de 2018 i 2019, van ser dominades per Jérémy Debels (Osella PA21S-BMW). Una vegada superada la pausa obligada del 2020 per la pandèmia mundial, serà el moment que el 2021 torni amb força una nova edició de la Pujada a Arinsal, que es disputarà sobre el selectiu traçat de la carretera CS-520 a l'estació d'esquí Vallnord Pal-Arinsal, amb el suport d'aquesta estació i del Comú de La Massana.

Josep March, Gil Torres (president ACA) i Antoni Puigdemívol, 1970

Ramon March (BMW 2002 Ti), 1975

L'automobilisme segueix el seu camí

Les altres dues competicions de carretera programades per ACA Esport el 2020 segueixen el seu camí i la previsió és que se celebrin sense problemes en les seves dates ja anunciades, en el cas del Ral·li d'Andorra Històric els dies 26 i 27 de setembre i en el de l'Andorra Winter Rally el diumenge 20 de desembre. Les dues proves estan reservades per a cotxes clàssics i històrics, tots en la modalitat de regularitat i en carretera tancada.

Edició: JAS Info Service

Fotografies d'ús lliure: Josep Maria Montaner, Pere Nubiola, Jordi Brú, Ignacio Par, Francesc Pino, Jordi Viñals, José Luis Cortijos, Arxiu ACA i JAS Info Service

